

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De laatste vijand – teniet gedaan

*De laatste vijand die teniet gedaan
wordt is de dood*

1 Kor. 15 : 26

De bezoldiging der zonde is de dood (Rom.6:23). De bezoldiging, de soldij, het loon dat de zonde uitbetaalt is: de dood! En nu is de dood niet alleen het sterven aan het einde van ons aardse bestaan. Het is veel erger. Op de catechisatie leerden (leren) we al de dood te onderscheiden in geestelijke dood (het-los-van-God-zijn), lichamelijke dood (het gescheiden worden van ziel en lichaam) en de eeuwige dood (het eeuwig straflijden in de hel).

Welnu, dat loon der zonde, die dervoudige dood, is uitbetaald aan de Borg van zondaren, de Heere Jezus Christus. En wat dat voor Hem heeft betekend laat zich niet beschrijven noch door ons verstand omvatten. Hij, die Zichzelf het Leven mocht noemen is op Goede Vrijdag de dood ingegaan. Hij heeft het in volle omvang ervaren wat de dood is: mateloze eenzaamheid, helse verlatenheid en verschrikking: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? En het hoofd buigende gaf Hij de geest. Maar het wordt Pasen. Jezus staat op uit de dood. Nu aan Gods recht is voldaan, nu de vloek der wet is gedragen, nu kan de dood Hem niet meer houden. Hij is niet alleen de dood ingegaan, maar Hij heeft die verschrikkelijke dood uitgestorven! Nu leeft de Vorst altoos; nu leeft Hij eindeloos.

En nu kijken we naar de tekst boven deze meditatie: De laatste vijand die teniet gedaan wordt is de dood!

Dit woord wordt nogal eens aangehaald, losgemaakt uit het verband waarin het staat. En dan wordt het anders verstaan dan het verstaan wil worden. In welke zin dan? Wel, wanneer een kind van God gaat sterven wordt nogal eens gezegd: de dood is de laatste vijand. En wanneer dan het sterven een feit is geworden, dan wordt gezegd: voor deze mens is de dood teniet gedaan!

Maar is dat wel helemaal waar? Voor iemand die in Christus sterft is de dood toch eigenlijk geen vijand meer. Zeker, de dood blijft een "vreemde" macht, die er om der zonde wil is bijgekomen. En wie zou van de vreze des doods verschoond blijven? En ook: welk kind van God zou niet tegen de dood opzien?

Maar toch: voor degene die "in Christus" is, is de dood toch in feite geen vijand meer. Integendeel: dan is de dood toch de afsterving van de zonde en doorgang tot het eeuwige leven? Gods kinderen worden van sterven beter, eeuwig beter. Het sterven is winst voor wie het leven Christus is geworden.

Bovendien: is met het sterven de dood wel geheel teniet gedaan? Denk eens aan het lichaam dat begraven wordt en tot ontbinding overgaat. Terwijl toch voor Gods kinderen geldt wat Paulus schrijft: wij willen niet ontkleed, maar overkleed worden met het kleed van de hemelse heerlijkheid. En daarbij behoort toch ook het lichaam, en dan het verheerlijkte lichaam dat aan het einde der tijden weer verenigd zal worden met de reine verheerlijkte ziel. Dan pas zal Gods kind compleet mens Gods zijn tot alle goed werk volmaakt toegerust.

Aan het einde der tijden. Ja, daarover spreekt de apostel; daarop doelt hij in onze tekst: de laatste vijand die teniet gedaan wordt is de dood.

Immers! er is ook na de Goede Vrijdag en zelfs na Pasen nog zoveel van de dood overgebleven in deze wereld die bloedt uit duizend wonden.

De dood is de laatste vijand. De vijand die het langst blijft bestaan en zich blijft handhaven. Als alle vijanden zijn verslagen, dan blijft de dood nog over. De dood was niet onze eerste vijand. Dat was de satan en de zonde. Door de zonde is de dood in de wereld gekomen en de satan is de mensensmoeder van de beginne. Het is dan ook erger te zondigen dan te sterven! Maar ook deze laatste vijand wordt teniet gedaan.

Door wie? Door Hem, die de dood heeft overwonnen en hem zijn prikkel heeft ontnomen. Door Hem, Die als Koning moet heersen totdat God alle vijanden aan Zijn voeten heeft gelegd.

Christus heeft reeds grote overwinningen op de dood behaald: Goede Vrijdag en Pasen! Maar Hij heeft de dood nog niet teniet gedaan.

Maar ook dat zal zeker gebeuren.

Nu heeft de dood nog macht en hij voert heerschappij in de schepping die dienstbaar is aan de verderfenis. Daarom zucht de schepping nog en ze is als in barensnood. Maar met de opstanding op de jongste dag wordt de dood in heel de schepping teniet gedaan. Dan wordt de dood uit heel de schepping verbannen en geworpen in de poel des vuurs.

In de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde zal de dood niet meer zijn!

Zalig, als we mogen delen in de eerste opstanding. Als we door een waarachtig geloof aan Christus verbonden werden en uit Hem gingen leven. In beginsel, nog zo heel gebrekkig, maar wel echt, eenvoudig, oprecht. Dan is het toch heerlijk waar: het leven werd mij Christus, en straks het sterven gewin!

Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. Kust dan de zoon, opdat Hij niet toorne en gij op de weg vergaat.

M. Vlietstra

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie geplaatst over 1 Kor. 15:26 "De laatste vijand – teniet gedaan". Ds. P. den Butter schrijft een artikel over het opzoeken van grenzen in de politiek en ook in de kerk en in de theologie. Ds. P. Roos schrijft een tweede artikel over neonomisme. Ds. M.C. Tanis schrijft een slotartikel over de eerste brief van Paulus aan Timotheüs. Een volgende keer hoopt hij verder te gaan met de tweede brief van Paulus aan Timotheüs. Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn vragenrubriek over de groet aan het begin van de eredienst.

Br. Beukers

Br. Beukers, lid van het bestuur van Bewaar het Pand, mag weer thuis zijn. Er is veel reden tot dankbaarheid voor hem en zijn vrouw jegens de Heere Die heeft willen sparen en doorhelpen. Br. Beukers mag het naar omstandigheden goed maken. De Heere geve verder herstel en gedenke hem met zijn vrouw bij het klimmen der jaren in alle opzichten.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.
Advertenties € 0,38 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Pinksterappel

D.V. Tweede Pinksterdag. Thema: "Wie is Christus voor jou?" met in de mid-dagsamenkomst (aanvang 15.00 uur) de opening van het deelthema "Leven zonder Christus" door kandidaat A. Huijgen. Het deelthema "Leven met Christus" wordt verder uitgewerkt door evangelist T. Visser. Plaats van samenkomst is de Christelijke Gereformeerde Kerk "De Bron" Molenstraat 23 te Bunschooten. Tussen de bijeenkomsten is er ruim gelegenheid voor onderling contact.

NOG ÉÉN KEER DE BRIEF

1 Timotheüs

Paulus is een voorbeeld voor een ambtsdrager en bijzonder voor een predikant. Hij wist zich een dienstknecht van Jezus Christus. Maar dat niet alleen. In zijn leven werd gezien dat hij een dienaar was. Hij had een hart voor zijn medemens en kende liefde tot de gemeenten waar hij geweest was. Doorgaans was de tijdsduur kort in de gemeenten, maar vergeten kon hij ze niet. Hij bleef er aan denken. Hij bleef ervoor bidden en welk een pastoraal onderwijs werd gegeven. Dit zien we ook in de brief die Timotheüs van hem ontving. Timotheüs werd de opvolger van Paulus in de gemeente van Efeze. In die gemeente heeft Paulus drie jaar mogen werken. Hij heeft haar mogen stichten. De situatie in de burgerlijke gemeente was niet rooskleurig. Efeze was het brandpunt van het heidendom. Efeze werd één van de heiligste steden van die tijd. In de stad verrees een imponerende tempel waarin de godin vereerd werd wier beeld uit de hemel was gevallen. Haar vereerders hadden zilveren of marmeren tempeltjes. Ze werden ook gebruikt als mascotten. We weten uit Handelingen 19 dat twee uur lang geroepen, gejuicht werd: groot is de Diana, de god der Efezeren. Paulus had heel wat te verduren. De afgodendienst was sterk geworteld in het volksleven. Daarnaast was het materialistisch denken en leven groot. Leven voor geld, voor luxe en voor de sport. Het ging de ontstane gemeente niet voorbij. De dwaalgeesten deden ook hun werk. Maar Christus, de grote Kerkstichter, Bewaarder en Onderhouder liet Zich niet onbetuigd. Hij zond na Paulus Timotheüs als Zijn dienaar. Paulus wist zich aan hem verbonden en in hem aan de gemeente. Hij werd gedrongen een brief te schrijven. Een brief

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 25 juli in het gebouw van de Geref. kerk, Vrijheidsstraat 1 te Elburg.

Verschijsning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 24 mei verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 17 mei. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

van betekenis voor het persoonlijke en ambtelijke leven van Timotheüs. Maar Paulus gaat in zijn schrijven de gemeente niet voorbij. Afzonderlijk worden mannen en vrouwen, ouderen en jongeren, rijken en armen, door hem aangesproken. Men hoorde hoe men moest staan in het leven, in de samenleving en in de gemeente. Welk een taak had men tegenover elkaar. Hoe het leven voor de Heere behoort te zijn en hoe het kan zijn. Welk een liefde, welk een meelevendheid wordt in de brief ontdekt. Natuurlijk zijn de meeste woorden bestemd voor Timotheüs zelf. Want hij is de dienaar van de gemeente. Ook de jonkheid van Timotheüs houdt Paulus bezig. Nu kan gezegd worden dat Timotheüs voor alles open stond. Eigenwijsheid was hem vreemd. We bemerken bij hem het luisteren. Het in zich opnemen en het doen. Het wordt gezien in zijn persoonlijk en ambtelijk leven. Nu werd in zijn schrijven door Paulus bijzonder de leer benadrukt. Acht keer komen we in de brief het woord 'leer' tegen en zeven keer het werkwoord 'leren'. We hebben het nagegaan waar Paulus van sprak en waar hij op doelde. Nu we een recapitulatie willen geven van de brief, een korte samenvatting van de hoofdinhoud, moet het woord 'leer' bijzonder onderstreept worden. Daar komt het in de eerste plaats op aan. Dat daarbij en daaruit en daardoor geleefd wordt. Immers de leer spreekt van de drie-enige God, van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, van Hun werk voor en in de zondaar. De geestelijke beleving in verdieping en openbaring. De kracht, de steun, de bewaring in het dagelijkse leven. De praktijk van de godzaligheid, Paulus heeft het Timotheüs op het hart gebonden daarvan niets prijs

te geven. Hij riep Timotheüs op om daarbij te leven. Het vast te houden, te belijden, erbij te volharden, dit te leren in de gemeente. De zuiverheid van de leer moet doorgegeven worden, moet bewaard worden voor het nageslacht. De leer was dus nummer één en dat naar de wil van de Heere. Met het gebed tot de Heilige Geest, Die leidt tot de beleving en zo geeft een vaste waarheidsovertuiging en ervaring. Daar de brief in Gods Woord een plaats heeft gekregen moet het woord 'leer' en alles wat daaraan verbonden is niet vergeten worden of op een secundaire plaats geraken. Want vandaag wordt het woord 'geloven' voor het woord 'leer' geplaatst en benadrukt. Op geloven komt het aan. Geloven in Jezus Christus als de Rots der behoudenis. Immers hoe vele malen wordt in het Woord niet opgeroepen tot het geloof en tot het geloven in Jezus Christus. Nu is dat zeker waar. Maar nimmer los van de leer, van het onderwijs in de leer. Het Woord van de Heere gaat voorop. Mijn beleving, mijn ervaring, moet vastliggen in Gods Woord en de toets van Gods onfeilbaar Woord kunnen doorstaan. Het gaat om de toetsing aan de leer die naar de Godzaligheid is. We lezen van de pinksterlingen dat zij volhardende waren in de leer der apostelen. Daar werkt ook nu de Heilige Geest heen en geeft die beleving. Die daad van de Heilige Geest bewaart voor starheid. Dan gaat niet de visie van de mens domineren, maar dan is er het luisteren naar het Woord. Dan is er het onderzoek van het Woord en zo de beleving van het Woord. Onlosmakelijk is daaraan verbonden de belijdenis van de vaders. Die belijdenis spreekt van het Woord des Heeren, voorwerpelij en onderwerpelij. Moge het zo zijn dat het lezen en het overdenken van de brief van Paulus aan Timotheüs ons daartoe heeft aangespoord, met het voortdurend gebed: Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast opdat ik mij niet van Uw paân moog' keren. Dit gebed is dringend noodzakelijk, daar het geestelijk klimaat in gemeenten veranderd is en aan het veranderen is. Een tegenstelling met het kerkelijk verleden is groeiend. Zonder onderscheiding wordt er veel voor geloofsleven gehouden. Hoe worden bijzonder jongeren geleerd en geleid? Komt het ontdekkende, waarschuwend element in de prediking nog naar voren? Zich bedriegen of misleiden is mogelijk. Gods Woord wijst erop. Wat geeft de Heere Christus in de gelijkenis van het zaad niet aan! Er is vierderlei vrucht van de prediking. Wordt er wel genoeg op gewezen?

Wat komt hiervan terecht op de catechisatie en in het persoonlijk gesprek? Er mag ook niet vergeten worden dat het gevoel op zich geen geloof is. Emotie is niet hetzelfde als het gebroken hart waar Paulus van spreekt. Het is ook niet zo dat belijdenis doen en aangaan aan het Avondmaal op zich bewijzen zijn van geestelijk leven. De vraag is wat men kent van de beleving van het Woord en wat kent men van wat er staat in de Psalmen. Daar is ook bij betrokken waar de Catechismus op wijst. De Catechismus wijst erop voor wie het Avondmaal is ingesteld. Ook valt te denken aan datgene wat in het klassieke avondmaalsformulier geschreven staat. Het is tegenwoordig vaak zo dat de eigen overtuiging prevaleert. De zelfverzekerdheid is

sterk en wordt ook nog eens versterkt door evangelische invloeden. Was de zelfverzekerdheid er dan vroeger niet? Zeker, ook toen was zij er. Maar het gaat nu een vloedgolf worden, mede door het feit dat er weinig bijbels-reformatorisch tegen geageerd wordt en weerlegd wordt. De waarschuwend stem werd in de 20e eeuw gehoord. Maar hoe is het nu? Heeft de Heere geen erfgoed gegeven? Hoe is bezinning en zelfs bekering nodig bijzonder bij ambtsdragers. Paulus heeft het niet bij één brief gelaten. We hopen als de Heere het geven wil in het vervolg zijn tweede brief na te gaan.

M.C. Tanis

GRENZEN OPZOEKEN

"De grenzen opzoeken" - dat is een uitdrukking die we de laatste tijd herhaaldelijk kunnen horen of lezen. Men bedoelt ermee dat er mensen zijn die steeds weer willen uitproberen hoever ze gaan kunnen om nog net binnen de bepaalde perken te blijven en niet net over de grens heen te stappen.

In de politiek

In het begin van dit jaar bereikten drie politieke partijen een akkoord op grond waarvan zij meenden dat ze samen konden werken in de regering van ons land. Al vrij snel nadat dat regeer-akkoord bekend was geworden en de gemaakte afspraken publiek werden, kwam er kritiek los. Met name in de kringen van de Partij van de Arbeid rees verzet, vooral ten aanzien van de zogenaamde ethische paragrafen in het regeer-akkoord. Er is toen heel wat heisa geweest over de veel te grote invloed die de Christen Unie zou hebben gehad in het totstandkomen van het regeer-akkoord. En wat gebeurde?

Vanuit de PvdA-fractie werd met nadruk gezegd, dat er nu wel op grond van het bereikte akkoord geregeerd zou gaan worden, maar de fractie zou wel steeds weer de grenzen van het bereikte akkoord gaan opzoeken. Voor iedereen was duidelijk wat er bedoeld werd. Het bereikte akkoord moest wel in acht genomen worden, maar natuurlijk was dit een compromis. Geen enkele partij was helemaal tevreden. Dat kan natuurlijk niet anders bij een coalitie-regering. Daarbij

moet elke partij een paar veren laten. Maar in PvdA-kringen wilde men wel eens gaan proberen hoe ver de reikwijdte van het compromis is om zo te zien of er niet nog het een en ander opgerekt zou kunnen worden.

Hoe men daar nu mee bezig is laten de feiten zien. Telkens weer worden er opmerkingen gemaakt waaruit duidelijk wordt dat men eigenlijk meer ruimte wil dan het compromis toelaat. Men ziet de grens, maar het liefst zou men over die grens heen willen. En dat wordt dan weer geprobeerd. In een compromis moet rek zitten.

Intussen wordt op die manier spanning opgeroepen. Meer dan eens komt de vraag boven hoe serieus men de gemaakte afspraken neemt. En de vraag of een dergelijke houding loyaal is wordt maar liever niet onder ogen gezien. Natuurlijk is dit niet loyaal. Afspraken dienen gehonoreerd te worden.

Wat we hier zien is weer de spanning tussen landsbelang en partijbelang. Met het regeer-akkoord hadden de onderhandelaars het landsbelang op het oog. Bepaalde punten uit het verkiezingsprogramma konden niet worden gerealiseerd. Natuurlijk was dat jammer, maar het land moet geregeerd worden en dus sluiten we een compromis. Maar in de fractie functioneert dat landsbelang ineens veel minder. Daar geeft het partijbelang veel vaker de toon aan. We moeten onze kiezers toch tevreden stellen.

Zeker als er toch al zoveel concurrentie is in het bonte palet van politieke partijen. En dus gaan we de grenzen opzoeken.

Bovendien - en dat versterkt het probleem - moet ook nog worden vastgesteld wat de juiste interpretatie van bepaalde afspraken in het akkoord is. En ook over die interpretatie blijken de meningen wel eens te verschillen. Tegen gestelde conclusies worden getrokken. En de vraag rijst op of we in de huidige 'praat-cultuur' nog wel willen weten van objectiviteit, of dat alles ondertussen subjektief geworden is. We lijken zo te hebben leren denken dat sommige dingen op hetzelfde moment zowel waar als onwaar kunnen zijn. De zegen van de dialektiek?

In kerk en theologie

Is dit alles nu zo relevant, dat we het in ons blad moeten signaleren? Ja, want het opzoeken van de grenzen is maar niet iets dat we tegen komen in de politiek. Ook in de wereld van de theologie komen we het tegen. Van sommige theologen wordt het ook gezegd: Hij zoekt graag de grenzen op. En dan worden de grenzen van de gereformeerde belijdenis bedoeld. Je ziet ze bezig. Een uitdrukking hier en een opmerking daar en bij het horen of lezen ervan frons je je wenkbrauwen. Kan dat zo wel gezegd worden? Gaan we dan niet net te ver?

Worden zulke grens-opzoekers dan even op de vingers getikt en worden ze tot voorzichtigheid gemaand (als dat nog gebeurt), dan hebben ze uiteraard niets verkeerd bedoeld. Maar intussen is er binnen de kerk - en daar verrichten theologen toch nog altijd hun werk - onrust ontstaan. De een juicht deze durf toe; de ander ziet allerlei gevaren.

Waarom is dat opzoeken van de grenzen voor sommigen zo aantrekkelijk? Waarom doet men het? Waarom zoekt men wat wel genoemd is deze 'worstelruimte'? Als het in de politiek al ernstige vraagtekens plaatst bij iemands loyaliteit, is dat in de kerk dan niet in verhevigde mate het geval?

Het komt mij voor, dat het zogenaamde ondertekeningsformulier, waar alle ambtsdragers bij hun aanvaarding van het ambt hun handtekening onder dienen te plaatsen, onder andere de bedoeling heeft dergelijke experimenten juist aan banden te leggen. En als men het dan toch meent te moeten doen is de vraag gewettigd of er nog wel loyaliteit is ten aanzien van die in de handtekening gegeven belofte.

Ligt hier niet een ernstige denkfout achter? Zou je nog willen verdedigen dat in de politiek gezocht kan worden naar de grenzen van het bereikte compromis, zo iets kan in de kerk niet. Natuurlijk niet! Onze belijdenis is immers geen compromis. Wie dat denkt en net doet alsof, zit er naast. Onze belijdenis is het 'gemeen accoord'. Daartegenover past alleen maar een con amore gegeven instemming die in alle uitingen consequenties dient te krijgen. Dat betekent eenvoudig: binnen de grenzen blijven. En niet zo druk doende zijn om te kijken waar die grenzen liggen. Dat kan geen ander doel dienen dan de grenzen ook te verleggen. En zo krijgen we in de kerk het interpretatieprobleem er nog bij, waar alle objectieve waarheid onder het juk van de subjektiviteit door moet gaan.

Ik meen dat eerlijke theologen, die het heil van de kerk op het oog hebben en die bovendien respect hebben voor Gods geopenbaarde waarheid aan dit onrust-brengende bedrijf niet mee zouden moeten willen doen. Ze hebben wel wat belangrijkers te doen zolang er nog zielen gered moeten worden.

Als we mensen zo bezig zien dringt zich de vergelijking wel eens op met pubers. Pubers zijn immers ook vaak bezig om te kijken hoever ze gaan kunnen. Typisch iets voor hen om de grenzen op te zoeken en er dan een klein stukje overheen te gaan. En dat kleine stukje wordt steeds een beetje groter. Alleen, van pubers kun je nog zeggen: Het gaat wel weer over. En in veel gevallen is dat ook zo....

Is de kerk hiermee gediend? Wordt het Koninkrijk Gods ermee uitgebreid?

NEONOMISME (2)

Gods bevel

We hebben gezien dat er stromingen zijn (geweest) die een onverbiddelijke eis tot geloof prediken. Hebben we hier met een dwaling te doen en waarom dan wel?

Het geloofscommando neemt het karakter van een dwaling aan, als gemeend wordt dat de mens zelf in eigen kracht in staat is te geloven. Het gebeurt ook, als het geloof wordt losgemaakt van andere Bijbelse zaken zoals wedergeboorte en bekering. Maar, zo kunnen we vragen, de Heere

Wordt de rust op de werkvloer van de Heilige Geest ermee bevorderd? Wordt de eer des Heeren ermee gezocht? Het lijkt me niet moeilijk dergelijke vragen te beantwoorden.

Maar als grenzen opzoeken dan niet moet is er dan niet het gevaar dat we in een benauwde ruimte terecht komen waarin we ademnood gaan krijgen? Ja, deze uitdrukkingen heb ik ook wel eens gehoord. Maar me dunkt, dat wie zo spreekt niet gezien heeft de grote waarde van een 'begrensd ruimte'. Die schept veiligheid temidden van zoveel leugen om ons heen. Een ruimte die overigens nog ruim genoeg is om daarbinnen de vrijheid van exegese te beleven. Meer vrijheid dan die welke de confessie mij biedt heb ik niet nodig. En de kerk, waarin ik dienen mag, ook niet.

Och, zeiden we in onze kerken hier maar weer volmondig 'Amen' op.

In een van zijn preken vertelt Spurgeon van een engelse lady die een nieuwe koetsier nodig had. Er waren drie sollicitanten en aan alle drie stelde ze dezelfde vraag: Hoe dicht durft u langs de rand van een afgrond te rijden? De eerste antwoordde dat hij - ik zeg het maar in hollandsse maten - wel op een halve meter afstand langs de afgrond durfde rijden. De tweede durfde er volgens zijn zeggen nog veel dicht bij te komen en langs te rijden. De derde gaf ten antwoord: Dat kan ik u niet zeggen, want zo iets heb ik nog nooit geprobeerd. 'Dan neem ik u aan als mijn koetsier', zei de lady. Begrijpt u?

P. den Butter

Jezus eiste toch Zelf ook het geloof van Zijn hoorders?

Spreken ook de Dordtsche Leerregels niet van het bevel van bekering en geloof (II, 5)? Zeker, maar er wordt ook gesproken van het feit, dat de mens hiertoe onmachtig is (III,4,5). En er wordt aan toegevoegd dat er niettemin toch een mogelijkheid tot bekering en geloof is, welke gelegen is in de kracht van de Heilige Geest en door de bediening der verzoening. Het verschil ligt dan hierin dat onze Belijdenis het vermogen tot geloof

niet zoekt in de mens, maar in de genade Gods.

Hoe gaan we daar in de praktijk mee om?

Het kan voorkomen dat de eis tot bekering en geloof wel doorklinkt in de prediking, maar dat er tegelijk aan wordt toegevoegd dat de zondaar niet meer kan geloven. Als dit stelselmatig gebeurt, wordt het bevel tot geloof, zoals de Heere Jezus dat Zelf ook verwoord heeft, ontkracht. Het is absoluut niet dienstig om de onmacht van de zondaar telkens weer te noemen, want van nature is de rechtzinnige belijder uitstekend op de hoogte met het feit dat hij niet kan geloven. En dus bestaat het gevaar dat hij het bevel van de Heere naast zich neerlegt.

Het is wel te begrijpen dat predikers de onmacht van de mens heel duidelijk aangeven, omdat er mensen zijn die zeggen dat we het wel kunnen, omdat de Heere het eist. Anders zou Hij het niet eisen.

Gods Woord verklaart de mens ook onmachtig tot geloof, maar dan niet bedoeld als excuus.

Persoonlijk geloof ik dat we met klem de eis tot bekering en geloof op de gemeente moeten leggen. Alleen als dat gebeurt, kan het ongeloof tot schuld worden. Dat moet ook gebeuren. De Heere heeft er recht op, dat we Hem op Zijn Woord geloven en dat we ons wenden tot Christus. En als ik daartoe nu onbekwaam ben, dan ben ik heel diep gezonken. De eis tot geloof wekt dan in het hart van zondaren een verlegenheid en een besef van grote nood. Vanuit die doorleving van eigen nood en schuld, wil de Heere dan een uitweg tonen in de kracht van Zijn Geest. Wat dan bij mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God. Hoed u er dan voor om u te verontschuldigen tegenover de Heere door u te beroepen op de ernst van uw doodstaat.

Ook onder ons wordt dus het bevel zeker ook gehoord, alleen leggen we de uitwerking daarvan niet in handen van de mens, maar we wijzen de onmachtige hoorder op de kracht van Gods genade in Christus.

Gods gave

Nu zijn er ook wel geweest, die allerlei neonomianse smetten hebben ontdekt in heel veel preken en verhandelingen van de zgn. oude schrijvers (à Brakel, Witsius, van der Groe, Hellenbroek e.a.) en in hun spoor ook bij hen, die zich hun geestverwanten noemen. Genoemde predikers schilderden de weg tot Christus als een afsterven aan de wereld en de zonde en een diepgaande ontdekking aan eigen

zonde en verlorenheid. Zij wisten ook van een hongeren dorsten naar de gerechtigheid, terwijl men de zekerheid en de vastheid nog mist.

Hoe komt men nu tot een beschuldiging van velen, die zo gepredikt hebben??

In het neonomianisme gaat het geloof en de eis daartoe gelden als een voorwaarde, waaraan de mens zelf moet voldoen. Hij wordt slechts gerechvaardigd, als hij voldoet aan de voorwaarde van het geloof.

Men hoort dit voorwaardelijke ook in een gedachte als deze: wie niet aan zijn schuld is ontdekt, kan ook geen heerlijkheid zien in de Heere Jezus. Deze gedachte komt overeen met bijvoorbeeld Jeremia 3:13: "Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen de Heere, uw God, hebt overtreden.....". Of nemen we de bekende woorden uit Jesaja 55: "De goddeloze verlate zijn weg en de onrechtvaardige man zijn gedachten en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij Zich zijner ontfermen.....". In deze en talloos veel andere teksten wordt een bepaalde weg gewezen om te komen tot de vergeving der zonden.

Al heel snel zou men zo'n zin als een voorwaarde kunnen opvatten. Eerst ontdekking en bekering, en daarna de kennis van Christus. Denkend aan de bekende beloften, zou men kunnen menen dat de Heere Jezus alleen de vermoeiden en belasten roept en de anderen niet. Of dat de Heere in Jesaja 55 alleen de geestelijk dorstigen roept. IK denk ook aan teksten zoals in 1 Cor.11:31: Indien wij onszelf oordeelden, zo zouden wij niet geoordeeld worden. De Heere Jezus geeft het ook aan als Hij zegt: die gezond zijn hebben de Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.

Maar vergis u niet.

De Heere roept de eindigen der aarde, Hij roept dus alle mensen. De mensen (in het algemeen) worden geroepen tot bekering en geloof (DL. I,3). Heel vaak vinden ter ondersteuning hiervan het woord: een iegelijk (die door Mij ingaat, zal behouden worden). Paulus heeft zich in zijn prediking gericht tot allen die hem hoorden.

Hier wordt geen enkele voorwaarde gesteld.

Als we dan toch horen dat de Heere Zijn beloften menigmaal adresseert aan treurenden (Jes.57:18) en aan verdrukten en door onweders voortgedrevenen (Jes.54:11), enz. enz., dan hebben we daarin niet te doen met een voorwaarde die de mens moet vervullen, maar dan wordt daar in de weg aangewezen waarin men-

sen kunnen komen tot het geloof in Christus. Het is een voorwaarde, die de Heere Zelf wil en zal vervullen. Het is geen werk van mensen, maar een gave van God.

Misschien worstelt u zelf met deze dingen. U ziet uit naar meer ernst, naar een dringender zoeken van de Heere, naar een radicale uitwerking van de bekering, maar zolang u dit bij uzelf niet waarneemt en opmerkt, is Christus verre van u. Dat klemt temeer daar ook Gods Woord deze zaken als noodzakelijk voorstelt. Er zou veel meer ernst en dringend zoeken in ons hart gevonden moeten worden en we zouden meer een Godzoeker moeten zijn dan een hemelzoeker. Het wordt nog moeilijker als in een onderscheidenlijke preek allerlei schijnvormen van vroomheid worden ontdekt, zodat u voor uw gevoel niets overhoudt.

Men kan dan aan een andere kant wel eens horen dat het allemaal zo niet nodig is, maar bedenk dan dat de Heere het Zelf is, Die deze dingen ontdekt. Wat u mist, hebt u nodig! We gaan een verkeerde kant op, als we genoeg gaan nemen met een aangepaste bevinding.

De grondfout ligt niet daarin dat u meent dat u met meer ernst en drang de Heere zou moeten zoeken en dat u verbroken zou moeten zijn onder uw schuld, want dat is inderdaad nodig. Maar de misvatting ligt daarin dat u meent dit ooit in eigen vermogen te kunnen bereiken. Het functioneert als een blokkade en een obstakel. Zolang u niet ernstiger denkt te zijn, houdt het u af van de weg tot Christus. U zoekt deze dingen buiten het geloof in Christus.

We leren dat er niets vanuit de mens kan dienen tot de zaligheid. Daarom zult u in eigen kracht nimmer de gestelde maat bereiken. Alles aan uw kant blijft onvolkomen en uit u kan geen vrucht komen tot in der eeuwigheid. Gelukkig is er Eén, Die dit alles geven kan. Hoe meer u de noodzaak gevoelt, des te meer zult u met Maria te vinden zijn aan de voeten van de Heere Jezus, Die onderwijst en Die u geven kan en wil, wat u zelf niet bereiken kunt.

Werp u dan voor Hem neer en raak de zoom van Zijn kleeft aan. Die vrouw mocht dat niet eens doen, want ze was onrein, maar haar geloof drijft haar tot Christus. Dat is de weg die de Heere ook u voorschrijft. En als u Hem gevonden hebt, dan zal uw ernst en uw begeerte en uw drang toenemen, vanuit Hem. En ook dan blijft u een zondaar, vol gebrek, maar daardoor zult u ook dagelijks meer Hem blijven

nodig hebben. Er staat in de Heidelbergse dat men alles moet en kan vinden in Christus. Hij heeft alle voorwaarden voor de Zijnen vervuld en Hij wil deze ook uitwerken in hun hart.

Gods wil

Als u allerlei gestalten in uzelf zoekt, dan bent u nog onder de wet. U kunt dit alles alleen verkrijgen vanuit het evangelie, vanuit de verdienste van Christus.

Ik eindig met u enkele personen te schetsen die een bepaalde verhouding tot de wet stonden. Ze leefden alle drie in de tent van Abraham (Gal. 4:20-31).

Daar was allereerst Hagar, de dienstmaagd van Sara. Paulus ziet in de persoon van Hagar een uitbeelding van het werkverbond. Weliswaar had ze een zoon en Sara niet, maar ze bleef desondanks dienstbaar. Deze Hagar en haar zoon Ismaël staan model voor allen die leven buiten de volheid van Christus. Alles wat men voortbrengt, is en blijft een werk van de wet. En zo is het. Wat kan er veel zijn, terwijl het nog voortkomt vanuit de wet. We kunnen vruchtbaar zijn zoals Hagar en toch daarmee dienstbaar zijn en leven onder de wet. Zo zag de apostel Paulus het in zijn dagen gebeuren met het Jeruzalem, zoals hij de stad kende. De stad liep over van eigen vroomheid en men zocht het in de eigen werken, zoals bidden, vasten en aalmoezen geven, enz. Het was dienstbaar met haar kinderen. Zo kunnen we dat ook onder ons waarnemen. Hoeveel kerkgangers zijn er niet, die geen weet hebben van eigen onvruchtbaarheid en nood, terwijl men frank en vrij denkt te zijn. Aan geen ding gebrek. Men leeft als Hagar in stille gerustheid.

Daartegenover ziet Paulus dan Sara. Met haar staat het geheel anders. Ze is de vrije echtgenoot van Abraham. Deze vrijheid is een groot goed en verheft haar ver boven haar slavin. Zij is beeld van de kerk, die leeft uit de vrije genade van Christus, vrijgemaakt van de banden der wet. Er is alleen in haar leven een levensgroot gebrek: ze is onvruchtbaar, ze heeft geen kind. In één opzicht lijkt haar slavin haar meerdere te zijn. Toch zegt Gods Woord nu: Weest vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt! Vrolijk zijn in onvruchtbaarheid. Vrolijk zijn in het besef van uw grote gemis. U hebt dit en dat niet, u mist alle goeds en toch vrolijk? Ja, dat kan nu vanuit Christus. In Hem heeft een onvruchtbare kerk alles. Niet maar een wettische vruchtbaarheid, maar een evangelische vrijheid. Deze vrouw heeft echter vanuit Gods genade toch een kind, maar dan

bestaande in de belofte, haar gegeven. Daar kan en mag ze rijk uit leven; op Gods tijd zal de Heere het goed maken.

Dan is daar Abraham, de vader aller gelovigen. We kijken naar hem op en vermoeden dat hij op grote geloofshoogten zich verheft.

Toch ligt dat anders. Hij leeft in het dilemma tussen deze beide vrouwen, die nu beiden ook een zoon hebben voortgebracht. In zijn hart houdt hij zowel van Ismaël alsook van Izak. Hij is beeld van zovelen die aarzelen tussen het een en het ander, tussen Christus en de wet. Ismaël was toch ook een kind van hem? Zou hij met hem moeten breken? Het was echter wel zo, dat deze Ismaël een zoon van berekening was. Zuiver een product van menselijke en eigengereide overwegingen. Dat had nooit gebeurd moeten zijn! Maar nu zit Abraham er geducht mee.

Sara stuurt aan op een radicale breuk met Hagar en haar zoon. Die eis was onverbiddelijk hard en leek onmenselijk wreed. Maar het moest wel omdat Ismaël, die ruim tien jaar ouder was, hoogmoedig neerkeek op Izak en hem dagelijks bespote. Dat viel niet alleen bij Sara verkeerd maar het bracht dagelijks twist en ruzie in de tent.

Abraham kan er niet toe komen hen weg te zenden, zoals Sara wil. Hij leeft bij de wens: "Och, dat Ismaël leve voor Uw aangezicht". Deze woorden had hij gezegd toen er nog geen Izak was. Hij toonde daarmee geen echte behoefte te hebben aan een Izak als

de vervulling van Gods belofte. Hij had genoeg aan Ismaël. Zo kan een diep gelovig mensenkind genoeg hebben aan de eigen wettische werken en zo kan hij het stellen buiten de genade Gods in Christus. Daarom wilde hij ook geen gevolg geven aan de wens van Sara om de dienstmaagd uit te werpen. Maar Sara bleek gelijk te hebben in Gods ogen. We mogen en moeten niet blijven hinken op twee gedachten, tussen de dienstbaarheid en de vrijheid, tussen wet en evangelie, tussen Mozes en Christus.

Werp de dienstmaagd uit en haar zoon! Breek met alle eigen wegen en middelen en houd het alleen met de belofte, met Christus, met het genadeverbond in Hem.

Als Abraham daar nu nog last van had, wat zullen wij dan zeggen? Ook wij willen leven tussen Sinaï en Golgotha. We willen steunen zowel op onze eigen werken, zoals onze gebeden en bevindingen en ook tegelijk wel op Christus. Maar die beginselen gaan niet samen. Want zij die naar het vlees geboren zijn, vervolgen degenen die naar het vlees geboren zijn. Deze knoop is zwaar en sterk. Als deze wordt doorbroken, ligt de weg vrij voor het leven uit Christus.

Gelukkig als van ons gelden mag: "Zo dan, broeders, wij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije".

P. Roos

VRAGENRUBRIEK

De groet.

Er is een vraag binnen gekomen over de groet, die aan het begin van de eredienst, na het votum uitgesproken wordt, en dan met name over de woorden die hierna schuin gedrukt staan: "Genade zij u en vrede van Hem, Die is en Die was en Die komen zal". U vindt deze groeten in Openbaring 1. Het is de vraagsteller duidelijk dat hier over de eerste Persoon, over God de Vader wordt gesproken. Dat klopt. Maar dat roept dan bij hem de vraag op, waarom van God de Vader gezegd wordt dat Hij komen zal. Dat geldt toch van de Heere Jezus, de tweede Persoon? Is het niet juist om van God de Vader te zeggen dat Hij is en dat Hij zijn zal, ook gezien de Naam, geopenbaard in het brandende

braambos? Wat is het groot dat Johannes met deze groet zijn brief aan de zeven gemeenten beginnen mag. Hij is de auteur van de brief, maar hij schrijft in de Naam des Heeren, in de Naam van de Drie-enige God. De Heere had tot hem gezegd: Schrijf! Johannes komt dus niet met een persoonlijke groet, maar de Heere komt tot de gemeenten met een-groet, een bijzondere groet.

Ik moest als student eens ergens preken, waar ik sindsdien nooit meer geweest ben trouwens, waar ik juist mijn mond zou openen om te beginnen, toen iemand vanuit de gemeente een luid 'goedemorgen' riep! Men was gewend dat de gemeente eerst werd gegroet door de voorganger! Ik ging natuurlijk gewoon verder, maar ik be-

dacht later hoe raar dit is. En hoe arm. In de prediker komt de Heere Zelf tot de gemeente en Hij groet! Dat mag ons wel eens stil en verwonderd maken. Hebben we het er immers naar gemaakt zo begroet te worden?

Inderdaad wordt van God de Vader niet alleen gezegd dat Hij is, en dat Hij was, maar ook dat Hij komen zal! Zoals God in Zijn Zoon tot de wereld kwam, zo komt Hij ook in Zijn Zoon, als Die zal verschijnen op de wolken des hemels. Zoals we achter de gezonden prediker de Zender moeten zien, (in de gezondene komt de Zender), zo moeten we ook achter de gezonden Zoon de zendende Vader zien. Dat geldt ook bij Christus' wederkomst.

Dat ook God de Vader als Komende wordt aangeduid, heeft ook te maken met het karakter van het laatste bijbelboek. Het boek is één grote roep: Hij komt! Het gaat in dit boek om ons te tonen die dingen die (met) haast geschieden zullen. De Heere werkt heen naar de grote toekomst!

Nu is de Heere de eeuwig onveranderlijke God. Gelukkig trouwens! Alles en iedereen verandert. Stel dat nu ook Hij veranderlijk was! Er bleef geen rust of steunpunt meer over in een wankelende en stervende wereld.

Nu zegt deze omschrijving van de groet, dat ook God de Vader de Komende is, dus niet dat Hij toch veranderlijk is, maar dat Hij komt als Degene Die Hij heden is en gisteren was! God is eeuwig Dezelfde. Wij denken in categorieën van tijd: gisteren, vandaag en morgen. De tijd is een schepping van de Heere. Hijzelf staat er boven, Hij is van eeuwigheid tot in eeuwigheid, een duizelingwekkende gedachte voor ons mensen! Straks, bij Zijn wederkomst, zal ook de tijd, de klok op houden te bestaan. Lees maar Openbaring 10:6.

Wat ik daarmee zeggen wil is dat de Heere Zich dus in Zijn Zelfopenbaring als Degene Die is en was en komen zal, Zich verlaagt tot ons niveau. Zo begrijpen wij het een beetje. Hij was er gisteren, Hij is er vandaag en Hij zal er ook morgen zijn. Dat geldt ook tot troost van de Zijnen van de Heere Jezus, van Wie wij lezen: "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid".

Zo worden we bij de aanvang van de eredienst, al terstond in een spanningsveld geplaatst; de tijd gaat voort en de toekomst genaakt! Hij komt! Wie? De Heere Jezus. En als Hij komt zal alle oog Hem zien. En in Hem komt God Zelf, van Wie onder het oude verbond al gezongen werd: Hij komt, Hij komt, om d' aard' te richten, de wereld in gerechtigheid! Dan zal de eeuwigheid

aanbreken, waarin God zal zijn alles in allen!

Zijn komst zal bij de een doodschrik teweeg brengen, bij de ander levensvreugde! Wat een verschil! Als God voor mij is, wie zal dan tegen mij zijn?

GOD EN HET LIJDEN

Nu we dit schrijven staan de kranten weer vol over gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog. Het is onbeschrijfelijk wat een leed er in die oorlog heeft plaatsgevonden. Dan denken wij met name aan datgene wat er is gebeurd met heel veel Joden. De nazi's hebben ontzettend veel misdaden jegens hen gepleegd in de vernietigingskampen. Hoe moeten wij denken over al die verschrikkingen die toen hebben plaatsgevonden? Hoe moeten we denken over de verschrikking van onze tijd? Want met het einde van de Tweede Wereldoorlog is er geen einde gekomen aan de verschrikkingen. Lees er de krant maar op na. Het is ontstellend wat plaats vindt.

Maar naast deze vragen kunnen wijzelf of onze geliefden getroffen worden door zaken die heel moeilijk te verwerken zijn. Er valt te denken aan een ernstige ziekte die tot de dood voert of een dodelijk ongeval waardoor een geliefde uit het leven wordt weggenomen of het proces van dementie. Hoe verhouden zich deze zaken met zondag 10 van de Heidelberger Catechismus waarin beliden wordt dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijze en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen?

De Bijbel

In het bestek van dit artikel kan lang niet alles aan de orde komen wat de Bijbel over God en het lijden zegt. De Bijbel laat ons zien dat het lijden zijn oorsprong heeft in de zondeval. Het wordt terecht gezegd: waren er geen zonden, dan waren er geen wonden. De Heere komt met Zijn oordelen over bozen en goddelozen. Maar Gods hand is niet alleen in het lijden van de ongelovigen, die de afgoden dienen, maar Gods hand is ook in het lijden van Zijn kinderen, die Hem mogen vrezen. We denken hierbij aan Job. Gods Woord getuigt van hem dat hij oprecht en vroom was, godvrezende en wijkende van het kwaad. Hij raakte toch al zijn bezittingen kwijt op één dag. Ook al zijn kinderen werden op diezelfde dag van zijn zijde weggenomen. Dan mag Job een heerlijke

Maar als God tegen mij is, o, wie zal dan voor mij zijn? Zo komt in de groet de oproep tot bekering en geloof: het haast u om uws levens wil!

K. Hoefnagel

belijdenis uitspreken: "De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEREN zij geloofd." (Job 1:21). Job mag de Hand des Heeren zien in al datgene wat is gebeurd. De satan heeft in dit alles een plaats onder God. Onder de toelating van God kon de satan veel doen met Job. We lezen immers in Job 1:12 "En de HEERE zeide tot den satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit." De Heere stelde aan de satan een grens. Verder dan die grens kon de satan niet gaan. Wat de satan doet in het leven van een menskind, gaat niet buiten God om. De satan is aan God onderworpen. De duivel kreeg en krijgt een bepaalde ruimte om verwoestingen aan te richten op deze aarde onder Gods toelating.

We lezen in het schatboek: "De ganse Schrift schrijft het bestraffen van de goddelozen, alsook de beproevingen en martelingen van de godzaligen, met eenparige stem, toe aan de krachtige wil van God, Jes. 45:7. 'Ik formeer het licht en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen', en Amos 3:6 'Zal er een kwaad (n.l. der straf) in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?'"

Soms legt de Bijbel duidelijk verband tussen zonde en ziekte. Bij Mirjam zien we dat de Heere een ziekte zendt vanwege haar zonde. Zij wordt tijdelijk met melaatsheid gestraft omdat zij niet de juiste plaats innam. Ook bij Gehazi zien we dit. Hij wordt gestraft met melaatsheid vanwege zijn zonde.

Als het volk Israël van de Heere en Zijn dienst afwijkt, als het de heidense afgoden dient, komt de Heere met Zijn oordelen over het volk. Uiteindelijk wordt het volk in de ballingschap weggevoerd vanwege de vele zonden en overtredingen waarin het volk is doorgegaan ondanks de vele ernstige waarschuwingen die klonken uit de mond van de profeten.

De Catechismus

In Zondag 10 van de Heidelberger Catechismus wordt duidelijk beleden dat de Heere over alle dingen regeert. Gods kinderen hebben in blijdschap en verdriet, in vreugde in smart, in voorspoed

en tegenspoed met Gods Vaderlijke hand te maken. Er staat in zondag 10 "niet bij geval". Er is vanuit God gezien geen toeval. Er gaat niets buiten de Heere om. Dit houdt in dat alles wordt bestuurd en geleid door de Heere. Ursinus geeft daar in het schatboek een mooi voorbeeld van. "Men moet niet denken, dat God de wereld geschapen heeft, zoals een reder het schip maakt, dat hij, als het klaar is, aan de stuurman aflevert om het te besturen. Nee, maar men moet vast en zonder enige twijfel geloven, dat zo min als alle dingen er geweest zouden zijn, als God ze niet geschapen had, ze ook maar een ogenblik zouden kunnen blijven bestaan, indien God ze niet door Zijn voorzienigheid regeerde en onderhield. Op dit punt kan de leer der schepping niet recht verstaan worden, tenzij de leer van de voorzienigheid daar bijgevoegd wordt." Hij heeft niet alleen de teugels van het wereldbestuur in handen, maar Hij regeert ook in het persoonlijke leven. Als het over lijden gaat in het Nieuwe Testament is het trouwens opmerkelijk dat er niet zoveel gesproken wordt over de zaken die verwoord worden in zondag 10 van de Heidelbergse Catechismus. Het gaat dan veelmeer over vervolgingen en verdrukkingen die de volgelingen van Christus zullen ondervinden. Gods Woord zegt dat een dienstknecht niet meerder is dan zijn heer, Johannes 15:20. "Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij Mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren." Christus heeft vervolging ondervonden, dat zal ook het deel van Zijn dienstknechten zijn. We lezen in 2 Tim. 3:12 "En ook allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden."

Bedoeling

In een lezenswaardig artikel van dr. A.N. Hendriks "God en ons lijden" in de bundel "Groeien in kennis" (met als ondertitel: Thema's uit de geloofsleer) worden meerdere antwoorden geformuleerd. Het is een goede zaak daar kennis van te nemen. Daarom geven we ze aan u door.

De Heere gebruikt het lijden om aan zonden te ontdekken. Hierbij valt te denken aan Psalm 32 waarin wordt beschreven hoe de Heere David aan zijn bedreven kwaad heeft bekend gemaakt door een diepe en smartelijke weg.

Ook gebruikt de Heere leed om de zonde te bestraffen. Hierbij valt te denken aan de zonde van de volkstelling door David.

Het leed kan ook een middel zijn tot beproeving. In het leed treedt de echtheid van het ware zaligmakende geloof aan het licht. In 1 Petrus 1: 6 en 7 wordt dit

beschreven: "In Welken gij u verheugt, nu een weinig tijds (zo het nodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken: Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus."

Lijden kan ook dienen tot *verootmoediging*. We lezen van de apostel Paulus dat een engel des satans hem met vuisten sloeg opdat hij zich niet zou verheffen.

Leed wordt ook door de Heere gebruikt tot *verheerlijking van Zijn Naam*. Als de blindgeborene wordt genezen wordt de Heere daarin verheerlijkt.

Lijden heeft ook tot doel *anderen* beter te kunnen *troosten*. Wie zelf wonden heeft kan gemakkelijker de wonden van anderen begrijpen dan iemand die zelf helemaal geen wonden heeft.

Lijden kan dienstbaar zijn aan de *voorgang van het Evangelie*. De eerste christenvervolgung die beschreven wordt in het boek Handelingen is juist dienstbaar aan de uitbreiding van het Koninkrijk van God in de omliggende landen. Juist zij die verdreven werden over de omringende landen verkondigden daar het Evangelie. De vervolgers hebben die vervolging ten kwade gedacht, zij hebben er niet de uitbreiding van Gods Koninkrijk mee bedoeld, maar de Heere heeft het ten goede gedacht. Juist door die vervolging werd het Woord van God te meer bekend gemaakt.

Onze houding

Als er leed in het leven komt kan het zijn dat een bepaalde zonde hieraan ten grondslag ligt. Het is mogelijk dat de Heere ons aan een bepaald kwaad wil ontdekken, net zoals beschreven is in Psalm 32 uit het leven van David. Er is dus zelfonderzoek nodig. We lezen in het schatboek van Ursinus de volgende regels: 'En daarom behoren wij in tegenspoed onze vroegere levenswijze, ondank en ongehoorzaamheid aan Gods Wet wel te overwegen, door welke gebreken God genoodzaakt wordt ons een kruis op te leggen, opdat wij ons bijtijds zouden bekeren, en met de wereld niet verdoemd worden (1 Kor. 11:22).'

Aan de andere kant moeten we in dit opzicht ook voorzichtig zijn. Niet alle leed en verdriet mag in verband gebracht worden met persoonlijke zonden en overtredingen. De Heere Jezus heeft wat dit betreft immers heel duidelijke taal gesproken tegenover de discipelen in Johannes 9: 2 en 3. "En Zijn discipelen vraagden Hem, zeggende: Rabbi, wie heeft er gezondigd, deze of zijn ouders, dat hij blind zou geboren worden? Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders, maar *dit* is

geschied opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden." Er viel dus geen speciale zonde aan te wijzen in het leven van de blindgeborene of van zijn ouders, maar de Heere zou de blindgeborene genezen tot eer van Zijn Naam.

In alle nood, leed en verdriet mag het hart voor de Heere worden uitgestort. Alle zorgen en vragen mogen Hem bekend worden gemaakt. De Heere roept daartoe zelfs op in Zijn Woord: "stort ulieder hart uit voor Zijn aangezicht." (Psalm 62:9m). In het gebed mag het leed aan de Heere worden voorgelegd. Het is een rijke troost voor Gods kinderen dat de Heere met hen zal zijn al de dagen tot de voleinding der wereld. Dat betreft ook de dagen van leed en verdriet. Dat zijn ook de dagen waarin Gods kind zoveel vragen heeft over de leiding van God in zijn of haar leven. Juist onder moeilijke omstandigheden wil de Heere onderwijs geven vanuit Zijn Woord door de toepassende werking van Zijn Geest. Heeft het wel eens kracht gedaan in uw hart en leven: "Dit weet ik, dat God met mij is?" Dat kan alleen vanuit het volbrachte Borgwerk van Christus. Hij is van God verlaten geweest opdat Hij het zou verwerven dat Gods kinderen Gods nabijheid zouden ervaren in het leven, zelfs onder de moeilijkste omstandigheden. Alle dingen in het leven van Gods kinderen moeten en zullen medewerken ten goede. Soms schikt Gods Vaderlijke hand heel moeilijke dingen toe, die veel vragen oproepen. De Heere geeft in tegenspoed geduld, in voorspoed dankbaarheid en wat de toekomst betreft vertrouwen. De Heere geeft kracht om te dragen wat Hij oplegt. Het komt niet aan op begrijpen van alles wat de Heere doet in het leven, maar wel op vertrouwen dat toch goed is wat de Heere doet. Het mag ook overdacht worden dat het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarderen tegen de heerlijkheid die geopenbaard zal worden.

A. van Heteren

BOEKBESPREKING

Een Lied op den sabbatdag, gebonden, 111 blz., Uitgave Nederlandse Vereniging tot bevordering van de Zondagsrust en de Zondagsheiliging, vormgeving en druk "Drukkerij Verloop, Alblasserdam, ISBN 10-90-78678-01-1.

De bovengenoemde vereniging werd meer dan vijftig jaar geleden opgericht. Zij probeert een dam op te werpen tegen de toenemende ont-heiliging van de Dag des Heeren. Het keurig uitgegeven boekje is het zeker waard gelezen te worden door jong en oud. Een deel van de opgenomen verhalen werd al eerder gepubliceerd in de jaarverslagen. Om u een indruk te geven geven wij een verhaal weer van de overgrootvader van Leendert Johannes Potappel die op 1 februari 1953 met de watersnood is omgekomen. Van hem is het volgende bekend (blz. 9 en 10): "Op een zondag was de wind van stormachtig tot storm toegenomen. De wind zat in de zogenaamde 'waterhoek', Noord- West tot Noord-noord-west. De baren en golven der zee verhieven zich. Het water steeg. Men vreesde een dijkdoorbraak. Iedereen uit Stavenisse ging naar de dijk met schoppen en andere hulpwerktuigen. Ze wilden proberen de dijk te behouden. Hoe is mensenkracht. Aan de dijk woonde een man die het niet verwachtte van eigen kracht. Deze man was een bidder. In de grote nood wierp hij zich neder en riep tot God.

Hij worstelde aan de troon der Genade. Zijn bange noodkreet steeg op tot God. In die benauwdheid kwam de Heere hem te verzekeren dat Hij zou waken. Geen leed zal Stavenisse met zijn inwoners wedervaren. Toen mocht hij opstaan vertrouwend op het woord des Heeren tot hem gesproken. Toen de Heere zelf beloofd had de stad te zullen bewaken was hij volkomen gerust. Hij ging zijn huisje uit en begaf zich naar de dijk om aldaar te vertellen dat de mensen huiswaarts moesten gaan. Al was er schrijnend nood, op 's Heeren dag hoefde er geen arbeid verricht te worden. De Heere had het gesproken. Maar....de mensen keken meer op de beroerende zee, dan dat het woord ingang vond bij hen. Ze geloofden het niet.

Ze bleven en trachtten om in eigen kracht de dijk voor doorbraak te behoeden en de onstuimige wateren te keren. Maar dan wordt deze Godzalige man ijverende voor de ere Gods, Hij zegt: 'O mensen, indien jullie dan Gods stem niet gehoorzaam willen zijn, ziet, zo zal de Heere Zelf Zijn stem

laten horen en alzo mijn woorden, hetwelk immers Gods woorden zijn, met een donderslag bevestigen. Terstond werd er een zware donderslag gehoord, terwijl de hemel bijna zonder wolken was, zodat de mensen hevig verschrikt huiswaarts zijn gegaan.

Later bleek dat Gods volk tot boven Amsterdam deze donderslag vernomen had en zich daarover ten hoogste had verwonderd. Dit is geschied aan de dijk van de Stavenisse polder. Ook wel de Schelse Polder genoemd." We besluiten met een stukje van Wulfert Floor opgenomen op de blz. 104 en 105 van het boekje:

"Vraag: Hoe komt het dat wij de eerste dag der week tot onze rustdag houden, daar Israël op het bevel des Heeren de zevende dag onderhield?

Antwoord: Het is ons duidelijk, dat de Heere gewild heeft dat na de opstanding van Christus de eerste dag der week tot een rustdag moet worden afgezonderd.

Vraag: Waaruit weten we dat?

Antwoord:

Ten eerste: uit de tweemaal herhaalde verschijning van Christus aan Zijn apostelen op de eerste dag der week.

Ten tweede: uit de woorden van Lukas omtrent de prediking van Paulus, dat aldus luidt: 'En op de eerste dag der week, als de discipelen bijeen gekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullen des anderen daags verreizen.' (Handelingen 20:7).

Ten derde: uit het bevel van Paulus aan de gelovigen te Korinthe, waar hij zegt: 'Op elke eerste dag der week legge een iegelijk van u iets bij zichzelf weg, enz. '(1 Korinthe 16:3).

Ten vierde: uit de goedkeurende zegen die de Heere op die dag aan Johannes gaf toen hij verbannen was op het eiland Patmos, waarvan hij zegt: 'En ik was in de geest op de dag des Heeren.' (Openbaringen 1:10)."

Ds. A. Schot. Door het geloof. Gebonden, 256 blz., 18,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2039-8.

Dit keurig uitgevoerde boek bevat zestien overdenkingen over Hebreë 11. In het geloofsleven van de oudtestamentische gelovigen mocht doorklinken: 'Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.' Het ware zaligmakende geloof staat centraal. Over Abraham en Mozes zijn twee overdenkingen opgenomen. De auteur, predikant van de Gereformeerde Gemeenten, heeft over Hebreë 11

gepreekt in Nunspeet in de tweede helft van 2006. Het boek is geschikt voor persoonlijk meditatief gebruik alsook voor het lezen van een preek in de eredienst. Om u een indruk te geven van de inhoud van het boek geven wij een citaat over Rachab weer dat staat op blz. 255 en 256: "Wat is de genade van de Heere toch rijk voor een verlorene! Rachabs naam komt in de rij van de geloofshelden in Hebreë 11 terecht. Ja, het is nog veel groter: de naam van Rachab komt in het geslachtsregister van de Heere Jezus terecht, want Rachab vindt een man in Israël. Zijn naam is Salmon. Hij neemt haar ten huwelijk, en uit Rachab en Salmon is Boaz geboren. Dat is dezelfde Boaz die later met Ruth is getrouwd. Dat is Boaz, de bloedvriend van Naomi. Dat is Boaz, in de lijn van David, in het geslachtsregister van de Heere Jezus Christus. Hier kunnen we zien wat genade vermag voor een zondaar, die zondaar mag worden, die het met God eens mag worden, die er onder mag komen. Ja, die zichzelf ervoor over krijgt. Het is genade als een mens daar mag komen. Al zie je er niets van, want het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet. Al de woorden die we overdacht hebben, zou deze heiden nooit hebben kunnen zeggen als er geen geloof in haar hart was geweest. En dat geloof heeft de Heere geplant. Dat geloof is ook gebleven en dat geloof is geoefend. Door het geloof heeft ze behoudenis mogen vinden in het bloed van het Lam. Ze is niet omgekomen. En zo is het nog. Al was het er maar één uit een stad, al zouden het er maar twee uit een hele familie zijn, maar als de Heere dat geloof vindt, dan komt de mens niet om. Dan haalt Hij hen ertussenuit. Dan zorgt Hij er Zelf voor. Vraag toch om dat geloof dat Rachab mocht hebben. Rust niet tot u iets mag kennen van hetgeen zij doorleefd heeft en wat ze zo duidelijk heeft verwoord. Lees het nog maar eens na in haar geloofsbelijdenis in Jozua 2. Jericho wordt tot een puinhoop. De wereld gaat voorbij. Straks stort alles in elkaar. Er zal niet één steen op de andere blijven. En waar zullen wij dan zijn? Onder de puinhopen bedolven? Of mag u nu reeds leren dat het rechtvaardig zou zijn als u onder de puinhopen verloren zou gaan? Dan mag u uit deze geschiedenis leren dat er voor de Heere niemand te slecht is. Al zou u dan een hoer zijn. Al zou u dan openbaar in de zonde geleefd hebben. 'Deze ontvangt de zondaars en eet met hen.'"

Ds. A.A. Egas, *Doorgrond mij en ken mijn hart, over zelfbeproeving, paper-back, 107 blz., € 9,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN978-90-331-2044-2.*

Opnieuw kregen we een boekje onder ogen van een Chr. Geref. predikant. Het boekje ziet er fris en verzorgd uit. Wat mij betreft had het wel gebonden mogen worden. Het boekje is een uitwerking van een lezing die de auteur enkele jaren geleden heeft gehouden op een jongerenavond. Het gaat over een heel belangrijk onderwerp: zelfonderzoek. In kort bestek wordt heel wat aan de orde gesteld. Er wordt antwoord gegeven op de vraag waarom zelfonderzoek noodzakelijk is. Zefanja 2: 1 wordt genoemd: 'Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt

nauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt.' Ook wordt 2 Korinthe 13:5 behandeld 'Onderzoekt uzelfen of gij in het geloof zijt, beproeft uzelfen. Of kent gij uzelfen niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt.' Voorbeelden van zelfbedrog worden getekend: Lukas 23:14 'Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen, zeg Ik u, zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen.' Ook wordt verwezen naar de gelijkenis van de vijf wijze en de vijf dwaze maagden (Matth. 25:1-13) en naar de gelijkenis van de tarwe en het onkruid (Matth. 13:24-30). In 2 Tim. 3:5 wordt gesproken over mensen die een gedaante van godzaligheid hebben, maar die de kracht daarvan verloochend hebben. Tenslotte wordt Hebr. 6:4-6 gezien. Zelfonderzoek is ook nodig omdat

we een bedrieglijk hart hebben (Jeremia 17:9). Een man als Wilhelmus à Brakel schrijft over de noodzaak van zelfonderzoek. De auteur vermeldt dit op blz. 25. Dan wordt verwezen naar personen in de Bijbel die zichzelf bedrogen hebben: Judas, Simon de tovenaer, Hymeneüs en Alexander. In meerdere Psalmen klinkt het verlangen naar zelfonderzoek door. De auteur verwijst ondermeer naar Psalm 139 waaraan ook de titel van het boekje is ontleend.

Op de vraag wat we moeten onderzoeken is het antwoord: of gij in het geloof zijt. Daartoe dient het hart onderzocht te worden. De auteur gaat na wat de Bijbel onder geloof verstaat. We willen een citaat geven van blz. 41 en 42 "Let erop dat Woord en Geest beide noodzakelijk zijn. Je kunt niet geloven zonder de Geest. Geloven is geen rationeel overleggen en tegen jezelf zeggen: 'Het staat in de Bijbel en je moet geloven wat er staat, punt uit.' Geloven is niet concluderen: 'In de Bijbel staat dat God gekomen is om zondaren te zoeken. Ik ben een zondaar en daarom is Jezus ook voor mij gestorven.' Je voelt wel dat dit buiten de ingrijpende werking van de Heilige Geest om gaat. Anderzijds moet je ervoor oppassen dat je de werking van de Heilige Geest niet losmaakt van het Woord. Geloven is niet alleen een zaak van diep verdriet over je verloren toestand en een grote blijdschap over het feit dat je voelt dat Jezus jou liefheeft. Dan steun je niet op het Woord van God en op de heerlijke beloften, die in Christus ja en amen zijn. Je moet in deze dus vasthouden aan het bijbelse uitgangspunt dat geloof een gevolg is van Woord en Geest. De Heilige Geest laat dat Woord van God welmenend en ernstig verkondigen, opdat je tot bekeering zou komen."

Ook de manier waarop het zelfonderzoek moet plaatsvinden wordt behandeld. De gedachten van Van der Groe en J.C. Ryle krijgen hier een plaats. Ook worden de vragen weergegeven die Matthew Henry zich stelde om te onderzoeken of hij een echt door God geroepen knecht was.

De auteur wijdt ook een hoofdstuk in zijn boekje aan zelfonderzoek en het Heilig Avondmaal. De inhoud van het Avondmaalsformulier krijgt hier een plaats.

Er wordt ingegaan op belemmeringen in het zelfonderzoek. Ook komen de vruchten van het zelfonderzoek naar voren.

De auteur besluit zijn boekje met de veertien aanwijzingen van Jacobus Koelman aangaande zelfonderzoek.

In kort bestek wordt veel geboden. Een enkele kritische opmerking wil ik me veroorloven: omdat het boekje vooral

Chr. Ger. Kerk te Nieuw-Balinge honderd jaar

Het kerkgebouw in de 30-er jaren

Op zondag 20 mei 2007 is het precies 100 jaar geleden dat de Christelijke Gereformeerde Kerk te Nieuweroord/Nieuw-Balinge werd geïnstitueerd.

Albert Koekoek was degene die zich sterk heeft ingezet om een kerk in Nieuw-Balinge te kunnen stichten. Hij is ook geruime tijd 'lerend ouderling' geweest en heeft in die hoedanigheid als voorganger de Chr. Ger. gemeente gediend.

In datzelfde jaar 1907 kwam ook het kerkgebouw tot stand. Het huidige kerkgebouw van de Chr. Ger. Kerk is nog steeds hetzelfde gebouw, al zijn er in de loop der jaren wel verbouwingen en aanpassingen geweest.

Nog veel meer over het ontstaan van de Chr. Ger. Kerk te Nieuw-Balinge en de geschiedenis de jaren door valt te lezen in het jubileumboek. Het wordt een ingebonden boek met 160 pagina's. De voorintekendprijs is € 15,- (excl. verzendkosten). Na 18 mei zal de prijs hoger zijn.

De kerkenraad nodigt oud-leden en andere belangstellenden van harte uit tot het bijwonen van een herdenkingsbijeenkomst ter gelegenheid van dit honderdjarig bestaan. Deze zal gehouden worden op D.V. vrijdag 25 mei 2007 in het eigen kerkgebouw, Verl. Middenraai 97 te Nieuw-Balinge. Vanaf 18.30 uur zullen de kerk en het jeugdgebouw, waar tevens een kleine expositie wordt ingericht, geopend zijn.

De herdenkingsbijeenkomst vangt aan om 19.30 uur.

In deze bijeenkomst zal ook het jubileumboek worden aangeboden.

Voor en na de bijeenkomst is er gelegenheid om iets te drinken en elkaar te ontmoeten.

Voor meer informatie of om het boek te bestellen kunt u contact opnemen met mw. Siska Koster-Klomp, 0528-341732 of siskakoster@hotmail.com

Albert Koekoek en zijn vrouw Margje Pleijzier

bestemd is voor de jeugd in het algemeen hadden wat mij betreft de vragen van Matthew Henry weggelaten kunnen worden. De gedachten van Brakel zouden wellicht beter op een andere plaats weergegeven kunnen worden, dat zou de chronologische volgorde ten goede zijn gekomen. Het boekje is een uitwerking van een lezing waarin uiteraard een keuze gedaan dient te worden. Al lezend kwam bij mij de gedachte op dat het boekje aan waarde gewonnen zou hebben als ook de gedachten van Luther en Calvijn een plaats zouden gekregen hebben. Maar waardering overheerst voor dit boekje dat in kort bestek veel biedt.

We sluiten dan ook van harte aan bij de slotwoorden van het voorwoord in dit boekje: "Zelfbeproeving is voor iedereen, jong en oud, van het grootste belang. Daarom: neem en lees! De Heere geve er Zijn zegen over."

Dr. H.F. Kohlbrugge, Troost Mijn volk, gebonden, 174 blz., € 17,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 90-331-1989-7.

Dit keurig uitgevoerde boek bevat een twaalfstal preken en verhandelingen van dr. H.F. Kohlbrugge, vertaald, bewerkt en van aantekeningen voorzien door T. van Es. Liefhebbers van de geschriften van Kohlbrugge zullen ook dit boek graag in hun bezit willen hebben en lezen. In het voorwoord wordt de prediking van Kohlbrugge als volgt gekenschetst: "Kohlbrugges prediking wordt door velen gewaardeerd, maar helaas nog vaak misverstaan. Zijn hoogachting voor de Wet van God, zijn alles afsnijpende prediking voor hetgeen ook na ontvangen genade van de mens is, zijn steeds wijzen op de vastheid van het Woord en hetgeen wij in Christus hebben, zijn doordringen in de diepste overwegingen van ons hart om toch nog iets te willen zijn of te doen, is het niet als zondaar, dan toch zeker wel als gelovige, het zijn allemaal aspecten die een diepere doordenking waard zijn in alle kerkverbanden in ons land. Juist de gezamenlijke erkenning van de diepste intentie van Kohlbrugges prediking, namelijk die van onze totale verdorvenheid en tegelijk die van onze totale afhankelijkheid van de (verkon-digde) genade van God, zou een samenbindende factor kunnen zijn. Wie Kohlbrugge gaat verstaan, leert afzien van al zijn eigen pretenties.

De titel *Troost Mijn volk* geeft al weer wat de inhoud van Kohlbrugges prediking wil zijn. Troost voor in zichzelf verloren zondaren wordt door hem rij-

Friedensstimme

Evangelisatie en Bijbelverspreiding in de voormalige Sovjet-Unie

"...totdat Hij komt..."

Bootevangelisatie...

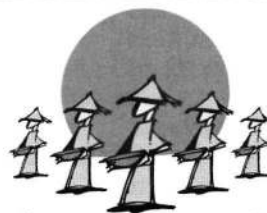
...brengt tijdens de zomer het Evangelie langs de rivieren in Siberië. Veel gemeentelieden zijn bereid om enkele weken met evangelist Andrej Joedintsev mee te gaan op zijn tochten.

In 2006 was er veel motorpech. Daarom is de boot nu aan een grondige revisie toe. De kosten hiervoor zijn hoog. Wilt u hierover mee informatie?

Kijk dan op www.friedensstimme.nl.

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | TEL. 0182 - 538 544 | GIRO 41 32 334

Stichting China

Veenendaal

Kinderleed in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal

e-mail info@stichtingchina.nl

Giro 320666 t.n.v. Stichting China

www.stichtingchina.nl

tel. 0318-510320

kelijk gepredikt en geproclameerd. De jubel van de 'gezegende ruil', zoals Luther het eens uitdrukte, komen wij steeds bij Kohlbrugge tegen. 'Christus is zowel onze zonde als onze gerechtigheid', zegt hij in de *Schets over Jesaja 9:2-7*. Dat wordt zo gezegd dat wij dat *mogen* geloven, en daardoor worden wij door Hem teruggeleid naar het vaderhart van God met de bede in ons hart uit de berijmde Psalm 80: Getrouwe Herder, breng ons weêr; Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht Van Uw vertroostend aangezicht."

Over de naam Immanuël lezen we mooie dingen op blz. 49: "Hij blijft bij ons, een trouwe Pleitbezorger. Maakt de hel zich op, Hij stelt Zich tussen ons en de hel, Hij blust haar vlammen uit, de vlammen van de zonde, en stopt haar de muil. Komen er aanklachten tegen ons van de aanklager, Hij neemt onze plaats in. Terwijl wij slapen, waakt Hij over ons; als wij wakker zijn, regeert Hij ons door Zijn Geest tot alle goed; in nood geeft Hij Zijn engelen over ons bevel; in lijden droogt Hij de tranen van onze wangen."

We citeren tenslotte een gedeelte uit een preek over Jesaja 40: 1 en 2 "Mocht toch het volk dat zich heeft

laten plukken en uitplunderen door ketters en letters, door satan en wereld, maar het allermeeft door het verdoemelijke eigen (vlees), het eens begrijpen waar hun vrijheid en hun sterkte liggen, al gevoelen zij zich ook als dood onder de doden, als de gebondenste en krachtelooste. Uit de hand des Heeren kwamen eens hemel en aarde, de zee en haar volheid! Het eeuwige Evangelie zal wel het net blijven om vissen, ja grote vissen, op te trekken uit de zee van de wereld. De grote Koning hebbe u er ingebracht, gij kind van de wereld, dat u eens ziet wat u mist en erover bekommerd wordt. En zo werke het nu gehoorde bij u voort, al is het over jaar en dag, dat u ook eens de enige troost in leven en in sterven voor uw enige troost houdt. Of wilt u zonder die troost verloren gaan? Wat lijmt gij het gebroken juk, gij bekommerden onder de Wet! Die lijm houdt niet. Weg van onder die wet der zonde en des doods! Begeeft u onder de troost van de genade! Alleen aan de hand van de genade wandelt men in een vervulde Wet, als men het werken en het doen aan de Geest van Christus in handen geeft."

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos

THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

TE KOOP

Stacaravan op De Hofstee in Nunspeet. met 3 sl.k., 3 jaar oud, alles compleet. Vraagprijs € 26.500. Voor inlichtingen en foto's bellen naar Tel. 0186-613788

Keus genoeg!

LVO

**Werk je graag met jongeren?
Vind je het leuk om kennis over te dragen?**

Dan is werken in het voortgezet onderwijs vast iets voor jou.
Voor een lerarenopleiding in deeltijd kun je bij ons terecht.
Noteer alvast in je agenda:

D.V. 15 mei en 31 augustus: open avond alle opleidingen
Inloop met koffie: 19.00 uur, aanvang 19.30 uur

Kijk op www.driestar-educatief.nl (zie onder hogeschool LVO) voor een programma. Kies voor de lerarenopleiding waarin je de Bijbelse principes herkent en kom naar *Driestar educatief*.

Voor vitaal christelijk onderwijs

Driestar educatief
 I HOGESCHOOL